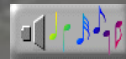

Türkiye'de

Binlerce yıl önce de yaşam vardı...

Müzikli Sunum
"Conquest of Paradise"

Click Pps Series

Türkiye

Türkiye

Antik Yerleşimler

Afrodisiyas

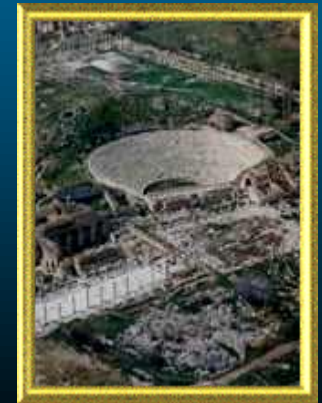

UNESCO Dünya Mirası Aday Listesi'nde

M.Ö. 5. yüzyılda, Aydın-Karacasu'da kurulan kent, Roma İmparatorluğu döneminde gelişmiş, M.Ö. 1. yüzyıl ile M.S. 5. yüzyıllar arasında, başta heykeltıraşlık olmak üzere önemli bir sanat merkezi haline gelmiş, Afrodit tapınağıyla ve Afrodit adına yapılan törenlerle ün salmıştır.

Kent antikçağın önde gelen mimarlık, sanat, heykeltıraşlık ve tapınma merkezlerindedir. Bizanslı yazar Stephanos, kentin kuruluşunu M.Ö. 13. yüzyıla kadar dayandırmaktadır. Bir Karia kenti olarak kurulan Aphrodisias, altın çağını Roma döneminde yakalamıştır. Bu dönemde olağanüstü güzellikte mermer heykeller ve yapılar inşa edilmiş ve Aphrodisias stili olarak bilinen bir sanat ekolü de gelişmiştir.

Yapılan arkeolojik araştırmalar sonucunda kentte mimarlık ve heykeltıraşlığın yanı sıra tıp ve astronomi alanlarında da çalışmalar yapıldığı belirlenmiştir. Kentte görülebilecek başlıca yapı kalıntıları, M.S. 2. yüzyılda İmparator Hadrianus zamanında yapılan hamam, büyük havuzlu agora, M.Ö. 1. yüzyılda Tanrıça Aphrodite için yapılan tapınak, stadyum, tiyatro, tiyatro hamamı, odeon, piskopos sarayı, felsefe okuludur.

Alabanda

Alabanda antik kenti Aydın-Çine'de kurulmuş bir Karya kentidir. Sanat yönünden yörenin kentleri arasında ayrıcalığı, üstünlüğü olduğu bilinmektedir.

Kent'de madeni para basımı, MÖ. 3 yy'nin başlarında başlamıştır.

Hellenistik dönemden kalan kent surları, bouleterion, agora, tiyatro, Roma hamamları, anıt mezarlar başlıca kalıntılardır.

Vitruvius'un sözünü ettiği Apollon tapınağı yöredeki en önemli yapıdır.

Alinda

Aydın-Karpuzlu'da kurulu önemli bir Karya kentidir. Strabon'a göre; Hekatomnos'un kızı olan Ada, kardeşi Piksodaros tarafından Halikarnassos'tan kovulunca M.Ö. 340 da Alinda'ya çekilmiş ve bu şehri kendisine başkent yapmıştır. Roma döneminde de önemini sürdüren kent M.S. 3. yy.a kadar kendi adına para basmıştır. Alinda Bizans döneminde Aphrodisias Metropolitliğine bağlı piskoposluk merkezi olmuştur.

Amyzon

Aydın-Koçarlı'da bulunan ve 'Mazın Kalesi' olarak anılan Amyzon, Herakleia, Euromos ve Khalketor gibi üç büyük Karya kentinin ileri karakolu olarak bilinmektedir.

Amyzon kentinin tiyatrosu, agorası, nymphaionu ile akropoldeki Athena mabedinin kalıntıları günümüze kadar gelebilmiştir.

Ayrıca burada yapılan araştırmalarda çok sayıda antik sikke bulunmuştur.

Aizanoi

Amorium

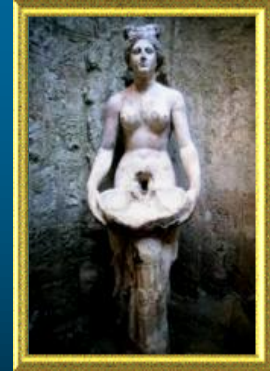
Allianoi

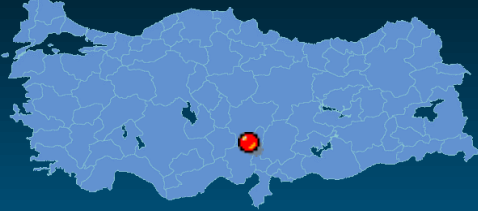
Kütahya-Çavdarhisar'da kurulup en parlak dönemini 2.ve 3. yüzyılda yaşayan kent, Bizans Döneminde piskoposluk merkezi olmuştur. Kentte Zeus adına inşa edilen Anadolu'nun en iyi korunmuş tapınağı yer alır. Ayrıca büyük bir tiyatro ile buna bitişik stadyum, biri mozaikli olmak üzere iki hamam ve gymnasium, iki adedi halen kullanılır durumda olan beş köprü ile antik baraj, borsa binası, sütunlu caddeler, nekropol alanları ve Meter Steune'nin kutsal mağarası bulunmaktadır. Kentte halen Alman Enstitüsü adına yapılan arkeolojik kazılar devam etmektedir.

Afyonkarahisar- Emirdağ'da kurulu Amorium kenti'nin MÖ 1.yüzyıldan itibaren kendi sikkelerini bastırıldığı bilinmektedir. Kent Anadolu coğrafyasında merkezi bir önemi Bizans İmparatorluğu döneminde kazanmıştır. Dönemin Arap kaynakları Amorium'un Anadolu'nun en büyük kenti olduğundan bahsetmektedirler. Bizans döneminde önemi artmış, İstanbul'dan sonra ikinci büyük kent konumuna yükselmiştir. Bizans Döneminde yönetimi eline geçiren ve Frig Sülalesi olarak bilinen sülalenin kökeni Amorium'a dayanmaktadır ve kent 3 tane imparator yetiştirmiştir.

İzmir-Paşalıcısı'nda bulunan Allianoi, M.Ö. 2. yüzyılda kurulmuş, ancak MS 2. yüzyılda Hadrian Dönemi'nde büyük bir bayındırlık hareketi yaşamış ve hidroterapinin uygulandığı büyük bir kült merkezi görünümü kazanmıştır. Bizans döneminde kısmen yerleşime sahne olan merkez, bir sıcak su kaynağının üzerine kurulmuştur. Ilıcının yanı sıra, köprüler, caddeler, sokaklar, insulalar, geçiş yapısı, propylon, ve nympeum, klise ve şapelleri ile Allianoi antik Anadolu tarihinin en büyük ve en iyi korunmuş komplekslerden biridir.

Anavarza

Adana-Kozan'da kurulu kentin Roma İmparatorluk Devri öncesi tarihi hakkında hemen hemen hiç bir bilgimiz yoktur. Anavarzada; 1500 metre uzunluğunda 20 burçlu sur, dört giriş, sütunlu yol, hamam ve kilise kalıntısı vardır. Sur dışındaki tiyatro ve stadyum, su yolları, kaya mezarları, kentin batısındaki nekropollerini yaparak açılmış olan antik yol, korunmuş havuzlu mozaikler (M.S. 3. yy.'a ait deniz tanrıçası Thetis mozaïği), Adana bölgesinde tek örnek olan 3 girişli zafer takı ve ovanın ortasında bir ada gibi yükselen tepe üzerindeki Ortaçağ kalesi önemli eserlerdir.

Aigai(Aeolian)

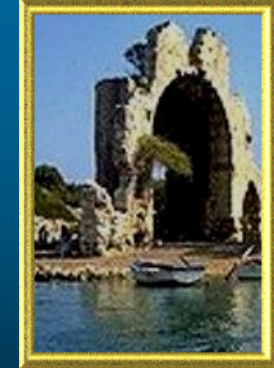
Manisa-Köseler'de kurulu Aigai, Herodot'un bahsettiği Batı Anadolu'daki 12 Aiol kentinden biridir. Çevreye hakim bir konumdaki kayalık bir tepe üzerinde bulunan kentin tarihi, M.Ö. 8.yüzyıla kadar inmektedir. M.S. 17 yılındaki depremde büyük ölçüde hasar gördüğü ve onarım geçirdiği, Hellenistik dönemde ise önemli bir ticari merkez olduğu anlaşılan kentte kazı çalışması yapılmamıştır. Kentin surları arazinin durumuna göre inşa edilmiştir. Surlar içinde üç katlı agora ve bu yapıyı taşıyan duvarlar, meclis binası, teras duvarlı stadyum, tiyatro ve Demeter Tapınağı gibi kalıntılar bulunmaktadır.

Antiphellos

Antalya-Kaş'ta kurulmuş olan kent M.Ö. 4. yüzyılda çok küçük bir yerleşim yeri olup biraz yukarısında bulunan Phellos'un limanı durumundaydı. Ancak Hellenistik döneme girilirken Phellos gerilemiş, Antipellos ise gelişerek daha ön plana çıkmıştır. Bu durum Roma döneminde de devam etmiş ve şehir, bölge ormanlarından elde edilen sedir ağacı ticareti ve süngercilik sayesinde gelişerek Phellos'un limanı durumundan çıkmış, kendine yeten zengin bir şehir durumuna gelmiştir.

Antiokheia Pisida

Antiokheia ad Cragum

Apameia Kibotos

Isparta-Yalvaç'ta kurulmuş olan Antiokheia da Apollonia gibi bir Seleukos kolonisidir; fakat kesin kuruluş tarihi bilinmemektedir.

Antiokheia, M.S. 3. yüzyılın hemen sonunda kurulan genişletilmiş Pisidia eyaletinin metropolisi olmuştur. Kilise kayıtlarından anladığımızı göre, kent Bizans Devrinde de önemini korumuştur.

Kentin bilinen en erken sikkeleri M.Ö. 1. yüzyılın sonuna tarihlenmektedir.

Antalya-Alanya'da kurulmuş olan kent adını, M.S. 1. yüzyılda yaşamış Kommagene Kralı IV. Antiochus'dan almaktadır. Kentin kalıntıları üç yükselti üzerinde bulunur. Birinci bölümde sütunlu cadde, agora, hamam, zafer takı ve kilise kalıntıları görülebilir. İkinci bölüm, Kilikya bölgesine özgü mezar yapılarının bulunduğu nekropol alanıdır. Üçüncü bölüm ise denize uzanan sarp kayalar üzerindeki Orta Çağ kale kalıntılarında oluşur. Kentin kuzeyinde mimari elemanları görülebilen bir tapınak kalıntısı vardır.

Afyonkarahisar-Dinar'da kurulu bir antik kenttir. Şehir M.Ö. 6. yüzyıldan itibaren önemli bir merkez olmuştur. Strabo'ya göre erken Roma İmparatorluğu döneminde Apameia, Efes'ten sonra Asya eyaletinin en büyük ve önemli alışveriş merkezidir. Roma valisi tarafından yönetilen bir idari bölge (conventus) merkezidir. Efes'le birlikte bastırıldığı bronz sikkeler de vardır.

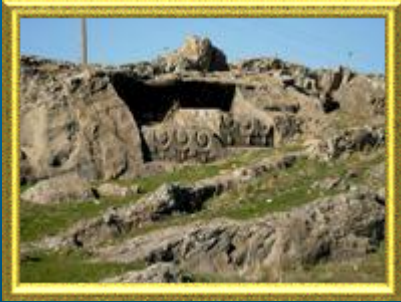
Anıtsal yapıtlardan olan stadyum ve tiyatro kısmen özelliğini koruyarak kalmıştır.

Apollonia Salbake

Denizli-Tavas ovasının en verimli arazileri üzerinde kurulan Apollonia, batıda Tabae yolu ile Caria bölgesine, güneyde Sebastopolis yolu ile Likya bölgesine, doğuda Tavas yolu ile Likya bölgesiyle Frigya bölgesine ulaşımı bulunan merkezi öneme sahip antik kentlerden birisidir. Apollonia kentinin kuruluşu ile ilgili kesin belgeler bulunamamıştır. Ancak höyük buluntuları incelendiğinde ilk yerleşimin Tunç çağına kadar uzandığı ve kesintisiz olarak devam ettiği görülmektedir.

Arykanda

Antalya-Finike'de MÖ.2000'lerde kurulduğu tahmin edilmektedir. Ancak en eski kalıntılar çanak çömlek ve sikkeler parçaları ve diğer buluntular M.Ö. 5. yüzyıla aittir.

Arykanda M.Ö. 2. yüzyılda 1 oy hakkı ile Lykia Birliği'nde temsil edilmiştir. Bölgede ve Arykanda'da Roma egemenliği M.S. 2. yüzyılda başlamıştır. Kent, M.S. 141 depremde büyük hasar görmüştür.

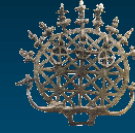
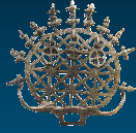
Aspendos

Aspendos Antalya-Serik ilçesi Belkıs köyünde yer alan ve anfi tiyatrosuyla meşhur bir antik kenttir. Eski çağlarda politik bir güç olarak önemli rol oynamamıştır. Aspendos, kolonileşme döneminden sonra bir süre Likya egemenliği altında kalmıştır. Şehir, M.Ö. 546'da Pers hakimiyeti altına girmiştir. Aspendos'un bu dönemde de kendi adında parasını basmaya devam etmiş olması, şehrin Pers egemenliği altında bile oldukça özgür sayılabileceğini göstermektedir..

Arinna(Alacahöyük)

Hitit güneş tanrıçasının en önemli kült merkezi Arinna kentiydi. Arinna'nın tam olarak nerede olduğuna dair çeşitli varsayımlar vardır ancak Arinna'nın bugünkü Alacahöyük(Çorum)olduğu düşünülmektedir.

Yapılan araştırma ve kazılar sonucunda Kalkolitik Çağdan günümüze kadar kesintisiz olarak iskâna sahne olan höyükte 4 kültür katı tespit edilmiştir. Kalkolitik, Eski Tunç, Hitit ve Frig dönemlerini kapsayan bu katlar kendi aralarında da 15 ayrı mimari tabakaya ayrılmaktadır.

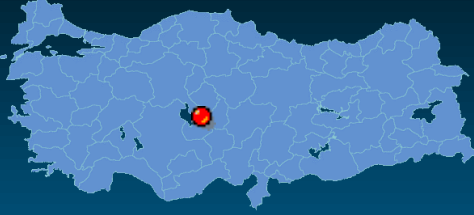
M.Ö. 1200'lerde bir Frig yerleşmesi olan Alacahöyük'te o döneme ait yolların, kaldırım döşemelerinin ve yol boyunca sıralanmış taş temelli evlerin kalıntıları bulunmuştur. İkinci kültür evresine ait daha alttaki yapı katlarında, M.Ö. 2000-1300 arasındaki Hitit dönemine tarihlenen büyük bir kentin kalıntıları dikkat çekicidir. Kentin giriş kapısını, kadın başlı ve aslan gövdeli heykellerin (sfenksler) beklediği görülür. Kalıntıları günümüze kadar ulaşan surlar, surların güneyindeki Sfenksli Kapı, sokaklar, su kanalları, fırınlar, kaldırımlar, yapılar ve tapınak-sarayın kalıntıları bize burada gelişmiş bir kentin varlığını göstermektedir

Alacahöyük'te üçüncü kültür evresi olarak adlandırılan dönem, M.Ö. 3000-2000 arasındaki Erken Tunç Çağı'ndan kalma dört yapı katının kalıntılarını içerir.

Dördüncü kültür evresinin yapı katları ise, M.Ö. yaklaşık 3500-3000 arasındaki Bakır-Taş (Kalkolitik) ve Erken Tunç çağlarına tarihlenmektedir..

Aşıklı Höyük

Aşıklı Höyük'te yaşayan insan toplulukları, ilk kez tarım ve hayvancılıkla uğraşmışlardır. Aşıklı insanları, bakırı hem sıcakken, hem de soğukken işlemeyi keşfetmişlerdir. Bu da metal endüstrisinin başlangıcı anlamına gelmektedir.

MÖ. 8000 yılına tarihlenen Aşıklı Höyük, yalnız Anadolu için değil bütün eski Ön Asya kültürleri için özgün ve örnek bir yerdir. Aşıklı'da sergilenen, 10.000 yıl öncesine ait bu kültürün, ne Anadolu'da ne de Yakın Doğu'da henüz bir benzeri bulunamamıştır.

Assos

Çanakkale-Behramkale'de Lesbos adasından gelen göçmenler tarafından M.Ö.6. yüzyılda kurulmuş bir liman kentidir. Aynı zamanda bir öğretim merkezi olarak bilinen Assos'ta, İlk çağ'ın ünlü filozofu Aristoteles bir felsefe okulu kurmuş, zooloji, biyoloji ve botanik konularında da önemli araştırmalar yapmıştır.

Kentin etrafını çeviren 4 km.lik surların önemli bir bölümü bugün hala ayakta. Akropol'de yer alan Athena Tapınağı, Arkaik Çağ'da inşa edilmiş Anadolu'nun en eski Dor tapınaklarından biridir.

Cedrae

Marmaris-Sedir Adasında kurulmuştur. Saray adasının doğu kısmında surlarla çevrili yapı kalıntıları Roma döneminden kalmaz. En iyi durumda olanı Küçük Tiyatro binasıdır. Dor'lara ait Apollon tapınağının temelleri üzerinde sonraki yüzyıllarda bir Hıristiyan bazilikası inşa edilmiştir. Saray adasının batı kesiminde bir Agora bulunmaktadır. Bir takım kitabelerden bu bölgede Apollon'un onuruna atletizm festivallerinin düzenlendiği anlaşılmaktadır. Küçük adasındaki nekropolün kalıntıları diğer buluntular ile sütun kabartmaları Ada'da görülebilir.

Bergama

UNESCO Dünya Mirası Aday Listesi'nde

İzmir-Bergama'da kurulu büyük bir antik kenttir.

Yazılı belgelerde (Bergama)Pergamon'dan ilk kez MÖ 4. yüzyılın başlarında söz edilmiştir. Kent daha sonra Pergamon Krallığı'nın başkenti olmuş, bu dönemde saray, tapınak, tiyatro gibi yapılarla donatılmış, kent kule ve surlarla çevrilmiştir.

Bergama, eski dünyanın başta gelen kültür merkezleri arasında yer almıştır. Kentin zengin kütüphanesi çok ünlüdür. Akropoldeki en önemli ve en güzel yapılar II. Eumenes tarafından inşa ettirilmiştir. Bu dönemde Bergama mimarlık ve heykeltıraşlık konusunda çok ileri gitmiştir. III. Attalos ölümünden önce bir vasiyet ile Bergama Krallığını Roma İmparatorluğuna bağışlamıştır.

Bergama Roma Çağı'nda da önemli bir merkez, Hıristiyanlık döneminde bir piskoposluk merkezi olmuştur. İncil'de sözü edilen yedi kiliseden biri burada bulunmaktadır.

Bizans Çağı'nda kent yeni bir surla çevrilmiş ve bu surların yapılmasında Helenistik ve Roma kalıntılarındaki taş bloklar, heykeller ve kabartmalar kullanılmıştır.

M.S 716'da bir süre Araplar tarafından işgal edilen kent 1330 yılında Türklerin eline geçmiştir.

Çatalhöyük

Konya-Çumra'dadır. Yapılan araştırmalar sonucunda, 13 yapı katı açığa çıkarılmıştır. M.Ö. 7500 yıllarına dayanan, çok geniş bir Cilalı Taş ve Bakır devri yerleşimidir. İnsanlık tarihinin ilk yerleşim yeri olarak kabul edilmektedir. Muhtemelen, bugüne kadar bulunmuş en eski ve en gelişmiş Cilalı Taş Devri yerleşim merkezidir. İlk yerleşme, ilk ev mimarisi ve ilk kutsal yapılara ait özgün buluntuları ile insanlık tarihine ışık tutan bir merkezdir.

Colybrassus(Haigha Sophia)

Antalya-Alanya'da kurulu kent, Pisidia'nın doğusunda, Kilikyanın batısında Hellenistik dönem izleri taşıyan yerleşim olarak tanımlanmaktadır. Kentteki yaşamın Orta Çağ'a kadar devam ettiğini gösteren yazılı kaynaklar vardır. Kentin güneybatısında yer alan nekropol alanında açıkta duran birçok lahit ve kaya mezarı bulunmaktadır. Tek mezar odasından oluşan mezara çıkış kayaya oyulmuş merdivenlerle sağlanmaktadır. Tapınak, sarnıç, Odeon, Evler, Kapı ve sur kentin diğer yapıları arasındadır.

Çayönü

Yapılan araştırma ve kazılarda Diyarbakır-Ergani'de bulunan höyüğün Anadolu'nun en eski yerleşme yerlerinden biri olduğu ve geçmişinin M.Ö. 8. bine dek uzandığı belirlenmiştir. İlk Tarımcı köy toplulukları dönemine ait olan bu ören yerinde Neolitik Çağ'ın değişik evrelerine ait izlere de rastlanmıştır. Höyük çevresinde resimli resimsiz mağaralar, mağara duvarları kullanılarak yapılmış evlerin izleri bulunmaktadır.

Daskyleion

Didim

Diocaesarea

Bandırma-Hisartepe'de kuruludur. M.Ö. 2. bin yılın sonlarında Troya savaşlarının ardından Diollerin bölgeye gelmesiyle Daskyleion'un tarihi başlar.

Son yıllarda yapılan kazılar ile varlığı kesin saptanan Frigler ve Lidyalılardan sonra M.Ö. 5-4. y.y.'larda tüm Anadolu gibi Daskyleion'da Pers Uygarlığının egemenliği altına girmiş ve önemli bir Satraplık (Genel Valilik) merkezi olmuştur. Bizans

Döneminde de askeri amaçla kullanılmıştır. Bu nedenle Hisartepenin çevresinde güçlü bir Bizans suru yer almaktadır.

Aydın-Söke'de yer alan Didyma, Apollon Tapınağı ile ünlüdür. Miletus'a bağlı bir kâhinin ikamet yeri ve mabet olarak bilinir. Son kazılardan Didyma'nın sadece bir kâhinin ikametgâhı değil, aynı zamanda yoğun bir yerleşim yeri olduğu da anlaşılmıştır. Arkaik tapınağın yapımına M.Ö. 6. yüzyılın ortalarında başlanıldığına ve yapımının aynı yüzyılın sonlarında tamamlandığına inanılır. Helenistik tapınağın yapımına, Büyük İskender'in Perslere karşı elde ettiği zaferden sonra başlanılmıştır.

Mersin-Uzuncaburç'ta kurulu kent, MÖ 6. yy'dan başlayarak Zeus Olbios Tapınağı'nın rahipleri tarafından yönetilmiştir. Kentteki iyi korunmuş Zeus Olbios Tapınağı, Korint düzenindeki tapınakların ilk örneklerindedir. MÖ 3. yy'ın ilk yarısına tarihlenen tapınak, Hıristiyanlığın ilk dönemlerinde kiliseye dönüştürülmüştür. MS 1. yy'a tarihlenen Tykhe Tapınağı da yine Korint düzenindedir. MS 2. yy'a tarihlenen tiyatronun oturma yerlerinin bir bölümü ile tonozlu girişi günümüze ulaşmıştır.

(Dolichiste)Kekova

UNESCO Dünya Mirası Aday Listesi'nde

Antalya-Demre'de bulunan Kekova Adası'ndaki batık antik şehirdir.

Bugün "Batık Kent" olarak adlandırılan adanın kuzeybatı kıyılarındaki kalıntıların en az MÖ. 5. yy.'dan beri ticari ve askeri üs olarak kullanıldıkları tahmin edilmektedir.

Ada, hiçbir zaman karşısındaki iki küçük liman gibi kent özellikleri taşımamış, daha çok iki kenti perde gibi Akdeniz'e karşı koruyan, denizcilerin sığınak, gemi inşaa ve onarım üssü olarak kullanılmıştır.

Kazı yapılmadığı için tarihini bilmediğimiz bu adanın her tarafı kalıntılarla doludur. Tersane Koyu'na göre sağ tarafta denize batmış dükkânlar ile sol tarafta batık şehrin su içindeki kalıntıları görülebilir. Kıyı takip edildiğinde, evlerin yarısının sulara gömüldüğü ve merdivenlerin denize indiğini görülür. Ayrıca denizin içinde temeller ve ev tabanlarını da görmek mümkündür.

Efes

UNESCO Dünya Mirası
Aday Listesi'nde

İzmir-Selçuk'ta bulunan, kuruluşu Cilalı Taş Devri M.Ö. 6000 yıllarına dayanan bir antik kenttir.

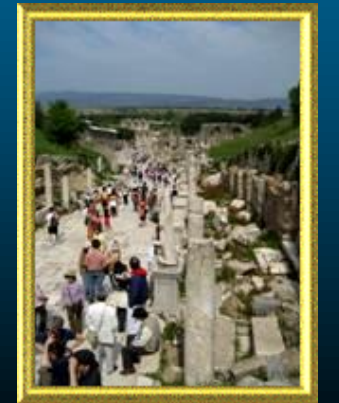
Bugün gezilen Efes ise, Büyük İskender'in generallerinden Lysimakhos tarafından M.Ö. 300 yıllarında kurulmuştur. Hellenistik ve Roma çağlarında en görkemli dönemlerini yaşayan Efes, Asya eyaletinin başkenti ve en büyük liman kenti olarak 200.000 kişilik nüfusa sahipti.

Antik dünyanın en önemli merkezlerinden biri olan Efes, tarihi boyunca uygarlık, bilim, kültür ve sanat alanlarında her zaman önemli rol oynamıştır.

Doğu ile Batı (Asya ve Avrupa) arasında başlıca kapı durumunda olan Efes önemli bir liman kenti idi. Bu konumu Efes'in çağının en önemli politik ve ticaret merkezi olarak gelişmesini ve Roma Devrinde Asia eyaletinin başkenti olmasını sağlamıştır.

Ancak, Efes antik çağdaki önemini yalnızca büyük bir ticaret merkezi olarak gelişmesini ve başkent oluşuna borçlu değildir. Anadolu'nun eski anatanrıça (Kybele) geleneğine dayalı Artemis kültürünün en büyük tapınağı da Efes'de yer alır. Bu tapınak **dünyanın yedi harikasından biri** olarak kabul edilir.

Efes tarihi boyunca birçok kez yer değiştirdiğinden kalıntıları yaklaşık 8 km² lik geniş bir alana yayılıdır.

Eflatunpınar

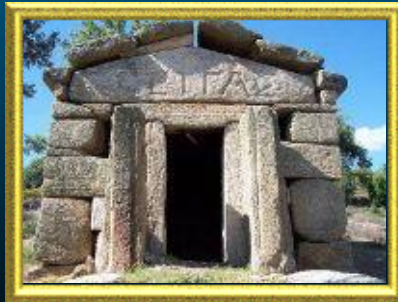
Konya-Beyşehir'de yaklaşık M.Ö.1300 yıllarına tarihlendirilen Geç Hitit kalıntılarının ve özellikle de bir anıtın bulunduğu bir höyüktür. Tarihi Eski Yunan filozofu Eflatun'dan (Plato) 1000 yıl öncesine dayanmakla birlikte, halk arasında bu şekilde adlandırılmaktadır. Bir su kaynağı olan Anıt, göğü taşıyan ve yerle gök arasında ilişki kuran Tanrıları tasvir etmektedir. Doğal bir kayaya oyulmamış, her parçanın üzerinde figür bulunan blok taşların örülmesiyle oluşmuştur

Gerga

Aydın-Çine'de kurulu Gerga antik kentinin tarihinin arkaik döneme kadar gittiğini gösteren izler vardır. Halen kent içinde görülen kalıntılar arkaik dönem ve Roma dönemine aittir. Gerga Karia kültürünü yansıtan önemli bir merkezdir. Dağlar arasında kurulmuş bir kent olması nedeniyle Karia karakterini korumuş olan kentlerden biri olarak nitelendirilmektedir. En önemli yapı halen ayakta olan ve tapınak olarak adlandırılacak özelliklere sahip yapıdır.

Hamaksia

Alanya-Elikesik'te bulunmuştur. Antik Çağın meşhur coğrafyacısı Strabon kentten, gemi yapımında kullanılan kerestenin elde edildiği, özellikle sedir ağaçlarının bol olduğu bir yer olarak söz etmektedir. Kentin Roma öncesi iskân edildiği sanılmaktadır. Kentteki en önemli kalıntılar olarak; antik bir çeşme ile önündeki havuz, yarım daire planlı, oturma sıraları halen görülebilen yazıtlarla donatılmış geniş bir eksedray, dini yapı kompleksi ve nekropol sayılabilir.

Halikarnas

Halikarnassos, Bodrum'un antik çağlardaki ismidir. Dor Birliği'nin altı üyesinden biri olan Halikarnas ve yöresinin yerli halkı Lelegler ve Karyalılar'dır.

M.Ö. 6. yüzyılın ilk yarısında Lydia egemenliğinde olan şehir daha sonra Perslerin egemenliği altına girmiştir. M.Ö. 387'de Karya satraplığının Mylasa'da oturan Hekatomnos'a geçtiği bilinmektedir. Hekatomnos'un oğlu Mausolos Halikarnas'ı Karya'nın başkenti yapmıştır..

Maussoleion, Mausolos için karısı II. Artemisia tarafından yaptırılan bir mezar anıtıdır. Frizleri Londra'daki British Museum'a taşınan Maussoleion, **dünyanın yedi harikasından** biri olarak tanımlanmaktadır. Bugün sadece temel izleri ile frizlerinden bir parça kalmıştır.

Halikarnassos şehir surlarının en önemli yeri Mindos kapısıdır. Çevrede Helenistik ve Roma devirlerine ait tonozlu mezarlar da bulunmaktadır. Asıl mezar odaları tonozun altındadır. Şehrin batı surları ovadan geçtiği için kulelerle güçlendirilmiştir. Mindos kapısının iki kulesinden biri günümüze hemen hemen orijinal yüksekliği ile ulaşmıştır. Bu kapı yarımadanın ucunda bulunan antik Mindos şehri (Myndos) yönünde olduğundan Mindos kapısı olarak tanınmaktadır. Halikarnassos'taki görülebilen diğer kalıntılar ise; yer yer poligon ve rektagonal tekniğin kullanıldığı surlar ile Roma Çağı tiyatrosu ve 1406-1523 tarihleri arasında inşa edilen St. Jean Sövalyeleri'nin kalesi(StPeter Kalesi)dir.

Hattuşaş

UNESCO Dünya Miras Listesi'nde

Hattuşaş, Hititler'in geç tunç çağı dönemindeki başkentidir.

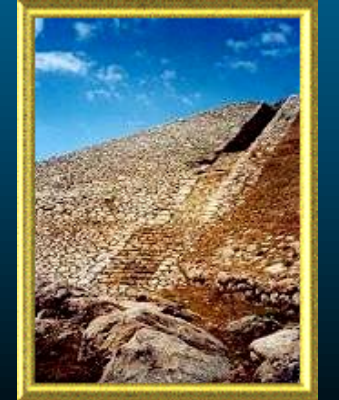
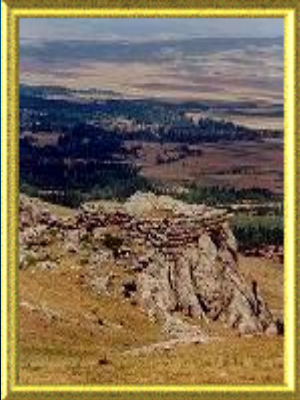
Çorum -Boğazköy'de bulunmaktadır. M.Ö. 3000'den itibaren yerleşim görülmekte ise de kent, tarih sahnesinde, Hitit İmparatorluğu'nun MÖ 1700-1300 yılları arasında başkenti olarak yer almıştır.

Hattuşaş, dönemin mimarlık ve sanatının odak noktası olmuştur. Çok geniş bir alanı kapsar. Uzun zamandan beri yapılan kazılarda 5 kültür katı ortaya çıkmıştır. Bu katlarda Hatti, Asur, Hitit, Frig, Galat, Roma ve Bizans dönemlerinden kalma kalıntılar bulunmuştur.

Kalıntılar Aşağı kent, Yukarı Kent, Büyük Kale (Kral Kalesi), Yazılıkaya bölgelerinden oluşmaktadır. Kral Sarayı, iki katlı Arşiv Yapısı (3500 çivi yazılı tablet bulunmuştur), Hitit Dönemi'nden kalma dört tapınak , anıtsal kapılar (Kral Kapısı, Sfenksli Kapı, Aslanlı Kapı, Poternli Kapı ve Batı Kapısı), Tanrı "Teshup" 'un tapınağı bulunan arkeolojik hazineler arasındadır.

Yukarı Şehir'in geniş bir bölümü yalnızca tapınak ve kutsal alanlardan oluşmaktadır. Şehir surunun en güney ucunda ve kentin en yüksek noktasında bastion ile sfenksli kapı yer almaktadır.

Boğazköy'de en önemli mimari alanlardan birisi de Büyük Mabet'tir. Tapınağın çevresinde kaldırım taşlı yollar, meydanlar ve bunların arkasında bu yollara açılan dört yönde depo odaları yer almaktadır.

Hierapolis

UNESCO Dünya Miras Listesi'nde

Denizli-Pamukkale'de bulunan bir antik kenttir. M.Ö. 190 yılında II. Eumenes tarafından kurulmuştur. M.Ö 2. yüzyılda Roma egemenliğine giren şehir Roma İmparatoru Septimus Severis ve Karakalla devirlerinde büyük bir refaha kavuşarak, altın devirlerini yaşamış ve Roma İmparatorluğunun ileri gelenlerinin sayfiye şehri olmuştur. Depremlerle yıkıldıktan sonra tamamen Roma mimarisıyla bezenmiştir.

İsa'nın havarilerinden Aziz Philippus'un burada öldürülmesi şehre dini bir önem de kazandırmıştır.

M.S. 395'te Bizans'ın, daha sonra 1210'da Anadolu Selçukluları'nın sınırları dahilinde kalmıştır.

Tedavi amacıyla da kullanılan Pamukkale yeraltı suları (travertenler) sayesinde tarih boyunca turist çekmiştir. Hamam, yolcuların yıkanarak şehre girmeleri için şehrin dışına inşa edilmiştir.

Tiyatro kapasitesinin 9.500 kişi olmasından dolayı şehir nüfusunun 95.000-100.000 arasında olduğu tahmin edilmektedir.

Tiyatrosunun tasarımından burada gladyatör dövüşleri yapıldığı anlaşılmaktadır.

Şehrin giriş kapısında işlenmiş olan Medusa figürü, tanrıça Medusa'dan korunmak için yapılmıştır.

Hasankeyf

Hasankeyf, Batman'a bağlı olan, iki yakasını Dicle Nehrinin ayırdığı tarihi bir ilçedir. Eski şehrinin tarihi, 10.000 yıl öncesine kadar gitmektedir. 1981'de doğal koruma alanı ilan edilmiştir.

Şehrin jeolojik yapısı ile mesken olarak kullanılan çok sayıda kayalara oyulmuş konutları (mağaralar) Hasankeyf'in Urartu dönemine kadar uzanan bir yerleşim merkezi olduğunu göstermektedir.

Hasankeyf ortaçağ dünyasının kültür, ticaret ve siyaset odaklarının bütünleştiği, ihtişamlı ve gizemli bir antik kenttir.

Herakleia

Aydın-Tavas'da, Babadağ eteklerine kurulmuş bir Karya kentidir. MÖ.1.yy'da yüzyılda kurulmuş olduğu tahmin edilmektedir.

Herakleia ile Aphrodisias'ı Kırkpınar Çayı doğal sınır olarak ayırmaktadır. Her iki kent de nehir tanrısı Tmelos'tur. Herakleia; batısında Aphrodisias, güneyinde Apollonia ve Tabai, güneydoğusunda Sebastopolis ve Kidrama ile yakın ve çağdaş kentler durumundadır.

Önemli yapıları; şehri çevreleyen Roma Dönemi suru ve stadyumdur.

İdyros

Antalya-Kemer'de bulunan antik kenttir. Kazılarda Bizans duvar kalıntıları, üç kapı sövesi ve apsisi andıran bir duvar bulunmuş ve yine burada kilise kalıntıları ortaya çıkarılmıştır. Kilisenin güneyinde bir de şapel bulunmuştur. Kazılardan ele geçirilen küçük buluntular ve sikkelerin incelenmesinde bu kompleksin 4. ve 6. YY. da kullanıldığı anlaşılmaktadır. Bizans yerleşkesinin kalıntıları Ayışığı koyu sahili boyunca devam etmektedir. Burada da yonca planlı kilise ile bazı yapılar bulunmaktadır.

İotape

Alanya'da bulunan antik kent adını, Kommagane kralı 4. Antiochus'un (M.S.38-72) karısı İotape'den almıştır. İmparator Traianus'tan Valerianus'a kadar kent kendi adına sikke bastırmıştır. Kalıntılar Roma ve Bizans Dönemi özelliklerini taşımaktadır. Denize doğru uzanan yüksekçe bir burun, kentin akropolü durumundadır. Akropolün karaya bağlandığı vadide, Liman caddesi yer almaktadır.. Heykellere ait yazılı kaideler kentin başarılı atlet ve hayırsever vatandaşları hakkında bilgiler içermektedir.

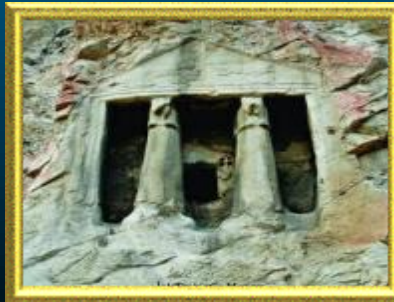
İskilip

Çorum'da bulunan antik kentin adı tarihte ilk olarak Sümer kaynaklarında yer alır. Hitit öncesi dönemde iç ve Kuzey Anadolu'da yaşayan Hatti uygarlığının da önemli bir kentidir.

Bakır çağında İskilip'te bakır izabe ocağı (dökümhane) olduğu bilinmektedir. İskilip Paflagonlar'ın son kralının krallık merkezi, Galatlar'ın ise Ankara'dan sonraki ikinci krallık merkezidir.

Kale'de bulunan kaya mezarları dikkat çekicidir.

Kanytelleis

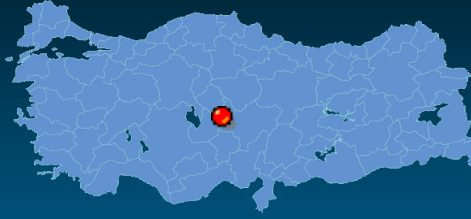

Kanytellis ya da Kanlıdivane, Mersin-Silifke'dedir. Antik Olba Krallığı'nın kutsal yerleşim yeri olan kentin tarihi MÖ 3. yy.a kadar gitmektedir. MS 4. yy.da adı Neapolis olarak değişen kent en parlak dönemini yaşamıştır. Bizans İmparatoru II. Theodosius (408-450), bu alanda kutsal bir Hristiyanlık merkezi kurmuştur.

Kent, 60 metre derinliğinde geniş bir obruk etrafında kurulmuştur. Doğal bir çöküntü alanı olan bu çukura efsaneye göre Roma çağında suçlular atılıp vahşi hayvanlara yem edildiği için kente Kanlıdivane denilmiştir.

Kapadokya

UNESCO Dünya Miras Listesi'nde

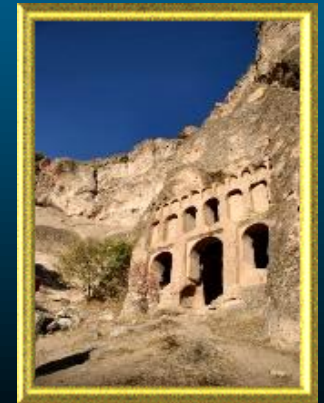
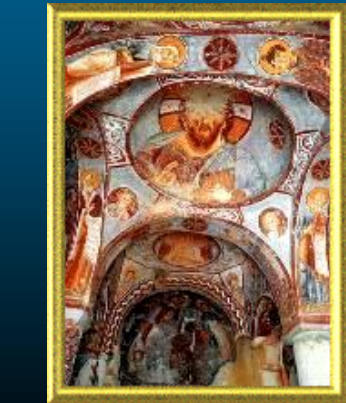
Kapadokya, 60 milyon yıl önce, Erciyes, Hasandağı ve Güllüdağ'ın püskürttüğü lav ve küllerin oluşturduğu yumuşak tabakaların milyonlarca yıl boyunca yağmur ve rüzgar tarafından aşındırılmasıyla oluşan, başta Nevşehir olmak üzere Kırşehir, Niğde, Aksaray ve Kayseri illerine yayılmış bir bölgedir.

Kapadokya bölgesi, doğa ve tarihin bütünleştiği bir yerdir. Coğrafi olaylar Peribacaları'nı oluştururken, tarihi süreçte, insanlar da bu peribacalarının içlerine ev, kilise oymuş, bunları fresklerle süsleyerek, binlerce yıllık medeniyetlerin izlerini günümüze taşımıştır.

İnsan yerleşimlerinin Paleolitik döneme kadar uzandığı Kapadokya'nın yazılı tarihi Hititlerle başlar. Tarih boyunca ticaret kolonilerini barındıran ve ülkeler arasında ticari ve sosyal bir köprü kuran Kapadokya, İpek Yolu'nun da önemli kavşaklarından biridir.

Bölgede pek çok antik yerleşim yeri bulunmaktadır; Avanos, Ürgüp, Göreme, Akvadi, Uçhisar ve Ortahisar Kaleleri, El Nazar Kilisesi, Aynalı Kilise, Güvercinlik Vadisi, Derinkuyu, Kaymaklı, Özkonak Yeraltı Şehirleri, Ihlara Vadisi, Selime Köyü, Çavuşin, Güllüdere Vadisi, Paşabağ- Zelve...

Kayalara oyulmuş geleneksel Kapadokya evleri ve güvercinlikler yörenin özgünlüğünü dile getirirler.

Kaunos

Muğla-Köyceğiz'de bulunmuştur. Antik Çağ'da bir liman kenti olan Kaunos günümüzde kıyıda hayli içeride kalmıştır. Kaunos'la ilgili ilk tarihi bilgilere Herodot'un, Amasyalı coğrafyacı Strabon ve Latin şairi Ovidus'un eserlerinde rastlanmaktadır. Kente girişte kaya mezarları ziyaretçilerin ilgisini çeken eserlerdir. Diğer taraftan kenti tahkim eden yaklaşık 3 km. uzunluğundaki sur duvarları, Stoa, agora, çeşme, hamam, tiyatro ve tapınak kalıntıları Kaunos'un Antik Dönemde teşkilatı tam bir kent olduğunu ortaya koymaktadır.

Klazomenai

İzmir-Urla'da kurulu bir İyon kentidir. Ünlü düşünür Anaksagoras'ın anavatanı olarak bilinen ve Fonia Konfederasyonunun 12 şehrinden biri olan Klazomenai'nin tarihi belirgin değildir. Her ne kadar şehrin Kolophons tarafından bugünkü İskele'nin yerinde kurulduğu doğruysa da İyon Ayaklanması sırasında Persler'den kaçmak için Karantina Adası'na taşınmıştır. Tarihçilere göre daha sonra Büyük İskender adayı karaya bağlayan bir yol inşa etmiştir. Roma döneminde bağımsız bir şehir olan Klazomenai önemli bir ticaret merkezi olarak bilinirdi.

Knydos

Muğla-Datça'da bulunmuştur. Knidos; bilim, mimarlık ve sanatta da oldukça ileri bir kentti. Tarihin büyük astronomi ve matematik bilimcisi Eudoksus, doktor Euryphon, ünlü ressam Polygnotos ve dünyanın yedi harikasından biri sayılan İskenderiye Feneri'nin mimarı Sostratos burada yaşamışlardı. Tarihçi Strabon kenti kıyıda Akropolis'e doğru yükselen bir tiyatroya benzetir. Kentte iki tiyatro, Odeon, Apollon ve Venüs'e ait çeşitli mabetler bulunmaktadır.

Ksantos(Xsantos)

UNESCO Dünya Miras Listesi'nde

Fethiye-Kınık'ta kurulu bir antik kenttir. Antik Çağda Likya'ya başkentlik yapmıştır. Kentte ele geçen en eski kalıntılar M.Ö. 8. yüzyıla kadar gitmektedir.

M.Ö. 1200 yılında yapılan Troya Savaşı sırasında başlarında Xanthoslu Sarpedon olduğu halde Lykialılar Troya Savaşı'na katılmışlardır. Fakat, görkemli ama talihsiz bu şehir M.Ö. 475 - 450 sırasında bu kez bir yangın felaketiyle karşılaşmış, baştan başa yanmıştır. Kazılarda bu tarihlere ait kalın bir kül tabakası ortaya çıkarılmıştır.

M.Ö. 333'de İskender'in eline geçen Xanthos, İskender'in ölümüyle M.Ö. 309'da Ptolemaiosların eline geçer. Daha sonra da Suriye Kralı III. Antiokhos'un eline geçen Xanthos'u bu dönemde büyük bir gelişme içinde görürüz.

Pek çok tarihi olaylara ve savaşlara sahne olan kentten günümüze ulaşan kalıntılar arasında kaya mezarları, lahit mezarları ve Likya kültürüne özgü dikme mezar anıtları vardır. Likya akropolü erken dönem eserleri arasındadır. Birçok kez onarılmış tiyatro ve Erken Hıristiyanlık Döneminde yapılmış kilise görülebilecek eserler arasındadır.

1840'lı yıllarda antik kentte yapılan kazılarda ortaya çıkarılan "Nereidler Anıtı" ve beraberinde pek çok eser British Museum'a götürülmüştür.

Kolophon-Notion

İzmir-Değirmendere'de kurulu Kolophon 12 İyon şehriden biridir. Güçlü bir donanmaya ve süvari birliğine sahip olmasına rağmen, bir çok savaştan zarar görmüş ve deniz korsanları zamanında bile Lidya, Pers ve Makedonya kuvvetleri tarafından yönetilmiştir. Kolophon MÖ 302'de Lysimakhos tarafından yıkılınca, onun komşu şehri olan Notion önem kazanmıştır. Homer vatandaşlığını talep eden şehir Klaros Tapınağı'yla ve nasihat merkezi olmasıyla da ünlüdür.

Laertes

Alanya yakınlarında kurulu Laertes'te bulunan M.Ö. 7. yüzyıla ait ve üç yanı Fenike dilindeki yazıt, Alanya Müzesi'nde sergilenmektedir. Kentten günümüze kalan ve Roma dönemine ait kalıntılar arasında gözetleme kuleleri, halkın agorada sohbet için kullandığı yarım daire biçiminde oturma birimi, İmparatorlar caddesi, odeon veya tiyatro, Zeus, Apollon ve Sezar adına yapılmış tapınaklar, agora, hamam ve nekropol sayılabilir. Kent M.S. 1. yüzyıldan 3. yüzyıla kadar en parlak dönemini yaşamıştır.

Lagina

Muğla-Yatağan'da kurulu tanrıça Hekate için yapılmış bir Karya kentidir. Son yapılan araştırmalar yörenin eski Tunç Çağı'ndan (M.Ö. 3000) günümüze kadar kesintisiz bir iskâna sahip olduğunu göstermektedir. Lagina kutsal alanında propylon (anıtsal giriş kapısı) kutsal yol altar (kurban ve sunak yeri) peribolos (kutsal alanı çevreleyen duvar) Dorik Stoalar ve Hekate Tapınağı bulunmaktadır.

Letoon

UNESCO Dünya Miras Listesi'nde

Kaş-Bozoluk'da kurulu kentte en eski yerleşim izleri M.Ö. 7. yüzyıla kadar gider. Kalıntılar ve ele geçen kitabeler buranın dinsel ve politik bir alan olduğunu göstermektedir.

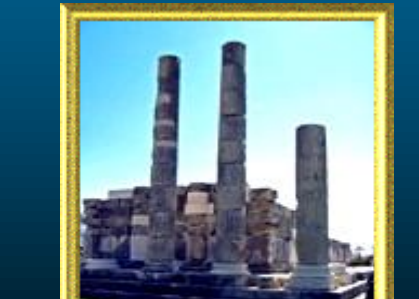
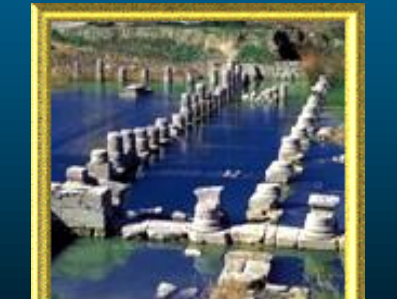
Şair Ovidius'un anlattığı bir öyküye göre kent, Tanrı Apollon ve Artemis'in annesi Leto adına kurulmuştur. Leto adına kurulan Letoon kenti Lykia'nın kutsal merkezidir.

Yürütülen kazılarda gün ışığına çıkarılan buluntular şehrin tarihinin M.Ö. 8. yüzyıla kadar gittiğini göstermiştir.

Letoon'un dikkati çeken en önemli kalıntıları burada bulunan üç tapınaktır. Bunlardan batı kısmında, en başta bulunan Leto'ya ait tapınak M.Ö. 4.-5. yüzyılın sonuna doğru Kral Arbinas'ın girişimi ile inşa edilmiştir. Bugün yıkıları görülen tapınak ise sözünü ettiğimiz tapınak üzerine M.Ö. 150 yıllarında İon düzeninde yapılmıştır. Bu tapınağın yanında, ortada yer alan tapınak ise M.Ö. 4. yüzyıla ait olup Artemis için yapılmıştır.

Doğuda Dor düzeninde yapılmış olan üçüncü tapınak Apollon'a aittir. Hellenistik dönemden kalan ve bugün oldukça harap durumdaki tapınağın sellasında bulunan bir mozaikte Artemis'in ok ve sadağı ile Apollon'un liri tasvir edilmiştir.

Tapınakların güneybatısında bir çeşme, hemen doğusunda kilise yer almaktadır. Kentin kuzeyinde Stoa ile arkasını kısmen doğal yamaca dayamış Helenistik Döneme ait tiyatro bulunmaktadır. Letoon M.S. 7. yüzyılda terk edilmiştir.

Laodikeia

Denizli-Goncalı'da kurulu Laodikeia, MÖ.1. yüzyılda, Anadolu'nun en önemli ve ünlü kentlerinden biridir. Şehirdeki büyük sanat eserleri bu döneme ait olduğu gibi, yine bu yüzyılda burada düzenlenen gladyatör dövüşleri şehre ayrı bir önem kazandırmıştır. Romalılar Laodikeia'ya özel bir önem vermişlerdir. Ünlü devlet adamı ve hatip Cicero, MÖ.50 yılında buraya gelmiş ve kentten bazı hukuki sorunları ile uğraşmıştır. Yine bu tarihlerde Romalılar, Laodikeia'yı Kibyra (horzum) conventusunun merkezi yapmışlardır. Roma İmparatoru Hadrianus, M.S. 129 yılında şehri ziyaret etmiş ve buradan Roma'ya mektuplar yazmıştır. Laodikya en parlak zamanını M.S. 1-3. yy'ler arasında yaşamıştır. İkinci parlak dönem ise M.S. 4-6. yy.lardadır. Erken Bizans Dönemi'nde (M.S. 5-7. yy.) Frigya Metropolü unvanını alan kent, Hıristiyanlığın en önemli ve kutsal merkezlerinden olup, İncil'de sözü edilen Yedi Kilise'den birine sahiptir.

Kentin en önemli gelir kaynağı yolların kavşak noktasında olması nedeniyle ticarettir. Bunun başında antik kaynakların da sıkça sözünü ettiği tekstil ticareti gelir. 6 yıldır yapılan kazı çalışmaları ise kentin diğer önemli ticari gelirinin mermer ticareti olduğunu ortaya koymuştur

Laodikya antik kentinin önemli ve günümüze kadar gelebilen yapıları içinde; Anadolu'nun en büyük stadyumu (280x70 m), 2 tiyatrosu, 4 hamam kompleksi, 4 agorası, 5 nymphaeumu, 2 anıtsal giriş kapısı, bouleuterionu, tapınakları, kiliseleri ve anıtsal caddeleri sayılabilir.

Limyra

Antalya-Finike'de kurulu bir likya kentidir. Limyra, Lykia'nın en eski şehirlerinden biridir ve şehrin varlığı M.Ö. V. yüzyıldan beri bilinmektedir.

Lykialı Perikles, Perslere karşı Lykia Birliği'ni kurmak için Limyra'yı başkent olarak kullanmış, M.Ö.5.yy'da bütün Anadolu gibi Lykia da Pers egemenliği altına girmiştir. Büyük İskender M.Ö. 333 yılında Perslerin egemenliğine son vermiş, şehir kısa aralıklarla İskender'in generalleri arasında el değiştirmiştir.

Magnesia

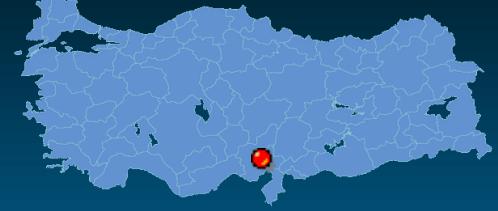

Aydın-Germencik'de kurulu antik kent, efsaneye göre Thessalia'dan gelen Magnetler tarafından kurulmuştur.

Dini amaçlı törenlerde kullanılmak üzere yapılmakta iken heyelan nedeniyle yarım kalmış bir yapı olan Theatron, 32 kişilik Latrina (genel tuvalet) ile birlikte Magnesia'nın önemli yapıları arasında yerini almıştır. Magnesia'da bugün kısmen görülebilen diğer yapılar arasında ise, Milet'teki Faustina Hamamının bir kopyası olan hamam, Odeon, Stadion, spor ağırlıklı bir eğitim merkezi olan Gymnasion, agora, Roma tapınağı, Bizans suru sayılabilir.

Misis

Misis antik kenti, Ceyhan Nehri kenarında, tarihi İpek Yolu üzerinde kurulmuş, Adana'dan sonra gelen ikinci bir geçit durumundadır.

Misis'in tarihi, antik kentin üzerinde bulunduğu ve Neolitik Çağ'la tarihlenen höyük ile başlar. Misis'te bugün ayakta kalmış olan eserler M.S. 4. yüzyıla ait bir bazilikanın mozaik taban döşemeleri, dokuz gözlü bir taş köprü, akropol deki surlar, su kemerleri ve hamam kalıntıları ile Osmanlı ve Selçuklu dönemi'nden kalan Havraniye Kervansarayı ve tek kubbeli mescittir.

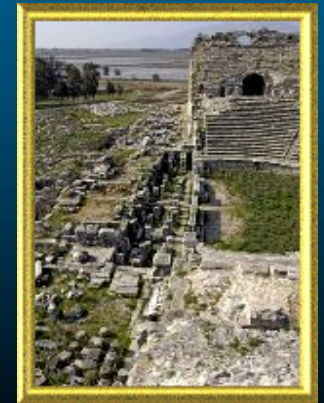

Milet

Aydın-Balat'da kurulu Milet'te ilk yerleşimin M.Ö. 2000 ortalarından başlamak üzere Myken kolonisi varlığı ile görüldüğü bilinmektedir. Daha sonra Milet, Atina Kralı Kodros'un oğlu Nekus önderliğindeki İonialılar tarafından tekrar kurulmuştur. İonia'nın en önemli şehir limanlarından birisidir. Dört limanı vardır. En parlak dönemini M.Ö 7. ve 6. yüzyılda yaşamıştır. Özellikle M.Ö. 650'den sonra Karadeniz ve Akdeniz'deki kolonileri sayesinde çok zenginleşmiştir.

Yunan eserlerine göre Milet'de ilk yaşayanlar Karyalılar ve Leleglerdir. Homer'in yazdığına göre Truva Savaşı sırasında Milet bir Karya şehri idi. M.Ö. 546'da Perslerin eline geçmiştir. Milet MÖ. 304de Büyük İskender tarafından Perslerin elinden alınmıştır. Büyük İskender'in ölümünden sonra MÖ 313de Antigonos ve MÖ 301de Selevkidler eline geçmiştir. MÖ 188de Milet şehri tekrar bağımsızlığını kazanmıştır. Fakat MO 133de son Bergama Kralı ülkesini Romalılara miras olarak verdikten sonra Milet bağımsız kalmamış Roma'ya bağlanmıştır. Roma'nin cumhuriyet ve imparatorluk devirlerinde Milet şehri merkezi Bergama'da olan Asya Eyaleti'nin parçası olmuştur. Günümüzde görülen kalıntılar daha çok Roma Dönemi'ne aittir. 15.000 seyirci alabilen tiyatrosu, Anadolu'nun en büyük Roma hamamı ve Faustina Hamamı, şaşırtıcı büyüklükteki Agoralar (pazar yerleri) Milet'in görkemini gözler önüne serer.

Myra & Aziz Nikolaos Kilisesi

UNESCO Dünya Mirası Aday Listesi'nde

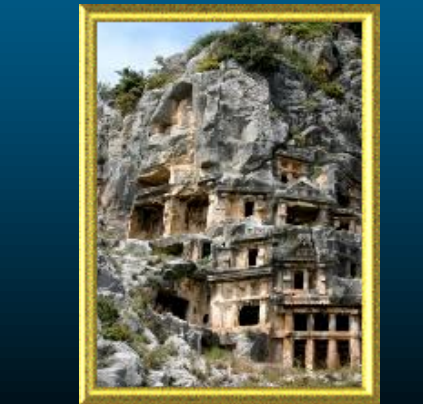
Myra, Antalya-Demre'de bulunan antik Likya kentidir. Antik kaynakların M.Ö. I. yüzyıldan itibaren Myra'dan bahsetmelerine rağmen, kaya mezarlarından ve bastıkları sikkelerden, şehrin en az M.Ö. 5. yüzyılda varolduğu anlaşılmaktadır.

Strabo'ya göre Lykia Birliği'nin metropolisi olan Myra, M.S. 2. yüzyılda büyük bir gelişme göstermiş, burada Lykialı zengin kişilerin yardımları ile birçok yapı inşa edilmiştir.

Likya ve Roma dönemlerine ait olan kent harabelerinin çoğu alüvyon tortuların altındadır. Antik tiyatronun üstündeki dağda bulunan akropol büyük ölçüde tahrip olmuştur. Tiyatronun yakınında hamam ve bazilika olabilecek geç dönem kalıntıları görülmektedir. Açık hava tiyatrosu 141 yılında bir depremde yıkılmış fakat daha sonra tekrar yapılmıştır.

Kaya mezarlarıyla ünlü Myra'da mezarlar hemen tiyatronun üzerinde ve doğu taraftaki nehir nekropolü denilen yerde olmak üzere iki yerde toplanmıştır.

Hıristiyanlığın ilk zamanlarında Myra Likya'nın metropolüydü. 408 ile 450 yılları arasında imparatorluğun başında olan II. Teodosius zamanında, günümüzde Noel Baba olarak bilinen Aziz Nikolaos'ın Myra'da başpiskoposluk yaptığı ve Myra'nın Likya'nın başkenti olduğu bilinmektedir. Aziz Nikolaos Kilisesi ilk olarak 6. yüzyılda Aziz Nikolaos'ın ölümü üzerine yapılmıştır. Günümüzdeki kilise ise temel olarak 8. yüzyıldan itibaren inşa edilmiştir;

Myus

Aydın-Afşarköyü'nde kurulu Myus, Strabon'un anlattığına göre Panionion birliğine dahil kentlerden birisidir. İon Birliği üyesi on iki kentin en yoksul ve önemsizi belki de Myus idi. Herodotos, M.Ö. 499'da Pers donanmasının Myus kenti açıklarına demirlediğini bildirmektedir.

Yapılan kazılarda antik kaynaklarda adı geçen ve beyaz mermerden yapıldığı bilinen Dionysos tapınağı ortaya çıkarılmıştır. Kent üzerinde bugün Dionysos tapınağına ait parçalar, Arkaik Döneme ait sur duvarları ve Bizans kalesi

kalıntıları görülmektedir.

Mylasa

Muğla-Milas'ta kurulan Mylasa, Karya'nın en önemli kentlerinden biridir. M.Ö.3000 yıllarında da var olduğu düşünülmektedir.

Kent, Sadra Dağı'nın etekleri ile bu dağın önündeki tepelere kurulmuşken, zamanla ovaya doğru yayılmıştır. Zeus Karius mabedinin burada oluşu ve Zeus Labranda mabedinin de buraya çok yakın bulunması Mylassa'yı (Milas) Karya'nın dini merkezi haline getirmiştir.

Bizans döneminde piskoposluk merkezi olan Milas, daha sonra sırasıyla Selçuklu, Menteşeoğulları ve Osmanlıların eline geçmiştir.

Nysa

Aydın-Sultanhisar'da kurulu bir Karia kentidir. Nysa özellikle Anadolu'daki Roma egemenliği döneminde çok gelişmiş ve kültür yönünden de oldukça ilerlemiştir. Ünlü coğrafyacı ve gezgin Amasyalı Strabon Nysa'da eğitim görmüştür.

10 bin kişilik tiyatro iyi korunmuş yapılardan biridir. Nysa'daki diğer başlıca yapı kalıntıları arasında ; kent Meclis Binası, Kütüphane, Gymnasium, Stadyum, Agora, Köprüler, Roma devrine ait Hamamlar ile Bizans kiliseleri bulunmaktadır.

Nemrut

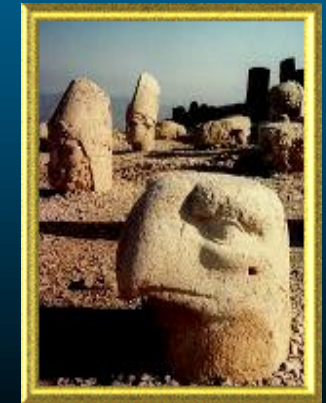
UNESCO Dünya Miras Listesi'nde

Nemrut Dağı ve Kommagene Kralı Antiochos'a ait Tümülüs ve kutsal alanlar, Milli Park olarak koruma altına alınmıştır.

Eski çağlarda Komagene olarak anılan bu bölgede, I.Mithradates tarafından bağımsız bir krallık kurulmuş, krallık onun oğlu I. Antiochos (M.Ö. 62-32)un egemen olduğu yıllarda önem kazanmıştır. MS.72 yılında da Roma'ya karşı yapılan ve kaybedilen savaş ile krallığın bağımsızlığı sona ermiştir.

Nemrut Dağı doruğundaki kalıntıları yerleşme yeri olmayıp Antiochos'un Tümülüsü ve kutsal alanlardır. Tümülüs, 2150 metre yüksekliğinde, Fırat Nehri geçitlerine ve ovalarına hakim tepe üzerinde bulunmaktadır. Kralın kemiklerinin ya da küllerinin anakayaya oyulmuş odaya konulduğu ve 50 metre yüksekliğinde ve 150 metre çapındaki tümülüs ile örtüldüğü düşünülmektedir. Girişi kuzeyden olup doğuda ve batıda dini törenlerin yapıldığı teras şeklindeki avlular yer almaktadır.

Her iki terasta da aslan ve kartal heykelleri arasında yüksekliği 7 metreye ulaşan oturur vaziyette dev heykeller sıralanır, bunlar yazıtları ve kabartmaları olan ortostad (dik olarak konulan büyük taş bloklar) la çevrilmiştir. Eski Kahta Köyü yakınında Kommagene'nin başşehri Arsameia yer alır. Burada, Mithridates'in kutsal alanı bulunmaktadır.

Olympos

Olympos Hellenistik Devir'de Antalya-Ulupınar'da kurulmuştur. Varlığını M.Ö. 2. yüzyılda bastırıldığı Lykia birlik sikkelerinden anlıyoruz. M.Ö. 100'de birliğin önde gelen ve üç oy hakkına sahip altı şehirden birisi olmuştur. M.Ö. 78'de Roma komutanı Servilius Isauricus Olympos'u korsanlardan temizleyerek şehri Roma topraklarına katmış, Roma dönemi sırasında hemen yakınındaki tabii gazların yandığı Çıralı'daki Demirci tanrı Hephaistos kültü ile büyük bir ün sahibi olmuştur.

Panionion

Aydın-Dilek Yarımadası'nda bulunan bir antik bölgedir. Panionion'da düzenlenmeye başlanmış (günümüzdeki süregelen yansıması Olimpiyat Oyunları) festival ve oyunlar (Panionia Festivali veya Panegyris) ile özdeşleşmiştir. Bu festivalin başlangıcı muhtemelen buradaki ilk tapınağın kurulması ile eşzamanlıdır (M.Ö. 8. yüzyıl).

Strabo ve Herodotos'un kitaplarında sözü edilmesine karşın, oyunların Efes'e alınmasının ardından kent, zaman içinde unutulmuştur.

Patara

Antalya-Kalkan'da kurulu Patara bir Likya kentidir ve Likya Birliğinin başkentliğini yapmıştır. Likya birliğinin üç oy hakkına sahip altı kentinden biri ve belki de en önemlisidir. Kentin M.Ö. 8. yüzyılda var olduğu yapılan kazılar sonucu ele geçen somut verilerle kesinleşmiştir ve İskender'in kuşattığı kentler arasında yer aldığı bilinir. Patara, Roma döneminde de çok önemli bir kent olmuş ve Likya-Pamphilya eyaletlerinin başkentliğini yapmıştır.

Perge

UNESCO Dünya Mirası Aday Listesi'nde

Pamphylia'nın önde gelen şehirlerinden biri olan Perge, Antalya-Aksu'da kurulmuştur.

M.Ö. dördüncü yüzyılda yaşayan ve Perge'den söz eden ilk yazar olan Skylax, şehrin Pamphylia'da olduğunu ifade eder.

Strabo'ya göre, şehir Truva Savaşı'ndan sonra Argos'tan gelen koloniciler tarafından keşfedilmiştir. 1953'te Perge şehrinin Helenistik giriş kapısının avlusunda yapılan kazılarda bulunan M.S. 120 - 121 yıllarına ait yazıtlar da bu kolonileşmeye tanıklık etmektedir.

M.Ö. 333'te Perge hiç direnmeden İskender'e teslim olmuştur. Perge'nin bu teslimci davranışı, olumlu politikasının yanı sıra o dönemde şehrin henüz koruyucu surlarla çevrilmemiş olması ile de açıklanabilir.

Yaklaşık olarak M.Ö. 133'te Pergamum Krallığı Roma'ya devredildiğinde Perge, tam bağımsız olmuştur.

Kent'te Tiyatro(12,000 seyirci kapasitelidir), Stadion(27.000 kişi alabilmektedir), Agora, Sütunlu Cadde, Akropol, Nekropol, Surlar, Gymnasium, Hamam, Anıtsal çeşme ve Kapılar görülebilir durumdadır.

Phaselis

Kemer yakınlarındaki antik kent M.Ö. 7. yy'da Rodos'lular tarafından kurulmuştur.

Phaselis uzun yıllar Likya'nın doğu kıyısının en önemli limanı olma özelliğini korumuştur.

Kentin üç limanı vardır. M.Ö. 7. ve 6. yüzyıllarda geçimini denizden sağlayan Phaselis, Perslerin, daha sonra da Büyük İskender'in eline geçmiştir. İskender Pamphlia şehirlerinin birçok elçisini burada kabul etmiş, kıyı kesimindeki şehirleri bir bir alarak Gordion'a gitmiştir.

Phokaia

İzmir-Foça yakınındaki Phokaia, on iki İyon kolonisinden biridir.

İki limanı olan Phokaia kısa zamanda büyümüş ve eski çağların önemli liman şehirlerinden biri olmuştur. Şehir, Batı Anadolu'daki Pers yönetimi sırasında gücünü kaybetmiş ve MÖ 500-494 'deki İyon ayaklanmasına yalnızca üç gemiyle katılabılmıştır. Daha sonraları şehir bağımsızlığını kazandıysa da Persler'in yol açtığı hasar o kadar büyük olmuştur ki Phokaia hiçbir zaman eski gücünü yeniden kazanamamıştır.

Priene

Aydın-Söke'de kurulmuş bir İyon şehridir. Priene hakkındaki ilk bilgilere M.Ö. 7. yüzyıl ortalarında antik kaynaklarda rastlanmaktadır. Kentin en önemli yapıları arasında Demeter Tapınağı, Athena Tapınağı, tiyatro, agora, Zeus Tapınağı, bouleuterion, Yukarı Gymnasion, Aşağı Gymnasion, Mısır Tapınağı, Büyük İskender'in evi, Bizans klisesi, nekropol ve konut alanları sayılabilir. 5000 kişilik kapasiteye sahip tiyatro M.Ö. 350 yılında inşa edilmiştir.

Pınara

Rhodiapolis

Sardes

Fethiye-Minareköy yakınlarında kurulmuştur.

Şehrin Xanthos'tan gelme kolonistlerce kurulduğunu eski kaynaklardan öğreniyoruz.

Pınara, İskender'e kapılarını açarak teslim olan kentlerden biridir ancak tarihi İskender'den çok önceye, Troya'ya kadar gitmektedir. Troya Savaşında Pınaralı okçu Pandaros'tan bahsedilir. Stroban ve daha sonraları Stephanos Byzantions Pınara'nın Lykia'nın çok önemli bir kenti olduğundan bahsederler.

Lykia Birliği içinde üç oy hakkına sahip 6 şehirden birisi de Pınara'dır.

Antalya-Kumluca'da kurulmuştur. Kentin en ünlü siması MS. 2. yy'da yaşamış ve tüm Lİkya kentlerine yardım etmiş olan ünlü eugegetes (yardımsever) Opramoas'tır. Opramoas'ın anıt mezarının duvarı, Anadolu'nun en uzun Eski Yunanca yazıtını taşır.

Kentte Klasik dönemden Bizans'a kadar kalıntılar bulunmuştur. Tiyatro, hamam, tapınak ve kütüphane, Opramoas anıtı, Asklepeion, kilise, nekropoller ve çok sayıda su sarnıcı bulunmaktadır.

Manisa-Salihli'de kurulan kent, M.Ö. 6.yüzyılda Perslerin Lydia Krallığı'na son vermelerinden sonra bir Pers satraplık merkezi haline gelmiştir.

Lydia Krallığı'nın zenginliğinin kaynaklarından biri olarak gösterilen altın madeninin "Lydia Dönemi altın arıtma ve işleme atölyeleri", 1968 yılında Kuzey Paktolos bölgesinde ortaya çıkarılmıştır. Lydia kral mezarlarının bulunduğu "Bintepe" bölgesi, büyüklü küçüklü onlarca tümülüsün bulunduğu alanlardır. Herodotos'un Mısır piramitleri ile mukayese ettiği bu tümülüslerin, antik dönemde de ünlü oldukları bilinmektedir..

Sagalassos

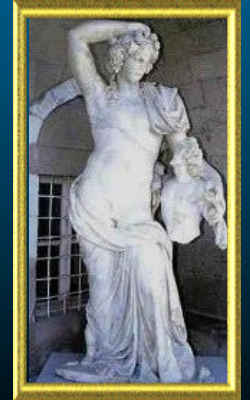
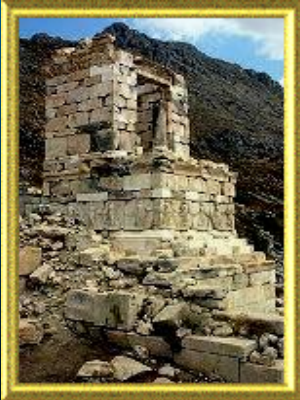
UNESCO Dünya Mirası Aday Listesi'nde

Pisidia bölgesinin Roma İmparatorluk döneminde kuşkusuz en önemli şehri olan Sagalassos, Burdur-Ağlasun yakınında bulunmaktadır.

Kentte ilk yerleşim izleri günümüzden 12.000 yıl öncesine kadar uzanmaktadır. Sagalassos Antik Kenti, orijinal yapı taşlarının neredeyse tamamının bulunabildiği anıtsal yapıları ile son derece iyi korunmuş durumdadır. Diğer yandan, kentin planı, üzerinde kurulmuş olduğu teraslı yapı düşünüldüğünde oldukça çarpıcıdır ve bu yapı ile uyumlu ve etkileyici bir anıtsal merkez yaratılmıştır.

Çeşmelerinin görkemiyle anılan Sagalassos, dünyanın en yüksek rakımlı, 9.000 kişilik tiyatrosu ve kendine has kaya mezarlarıyla bilinir. Sagalassos'ta bulunan ve Traian dönemine tarihlenen Ares, Herakles, Hermes, Zeus, Athena ve Poseidon büstleri Antik Dönem heykeltıraşlığının önemli örneklerinden sayılmaktadır. İçinde pek çok havuz bulunan Roma hamamının da iki katı korunmuş şekilde günümüze kadar ulaşmıştır

Ayrıca, en az bin yıllık seramik üretimi ile Sagalassos antik dönemlerdeki en uzun seramik üretimi merkezi olarak UNESCO Dünya Mirası Aday Listesi'ndedir..

Sarissa

Sivas-Kuşaklı'da bulunan Sarissa, dünya tarihinde 4 Büyük İmparatorluk kuran Hititlerin önemli şehirlerinden biridir. Dünyanın devletler arası ilk anlaşması olan ve Mısırlılarla Hititler arasında yapılan Kadeş Savaşı (M.Ö. 1285) sonucu yapılan anlaşmada Sarissa'nın Fırtına Tanrısının şahitliğinden söz edilmektedir. Kazılarda büyük bir tapınağa, bir mektuba, çömlekten yapılmış ikiz boğa Rhyton heykeline ve çeşitli tabletlere rastlanmıştır.

Seleukeia

Antalya-Manavgat'ta kurulmuştur. Kent, Büyük İskender'in haleflerinden Suriye Kralı I. Seleukos Nikator (M.Ö. 321-280) adına kurulmuş olan 9 kentten biridir. Agoranın güney ucundaki yarı daire planlı yapının meclis binası (bouleuterion) veya konser salonu (odeion), kuzeyindeki iyi korunmuş küçük yapınınsa tapınak kalıntısı olduğu anlaşılmaktadır. Bunların dışında bir hamam, nekropol alanı ve geç dönem yapısı olan nekropol kilisesi bulunmaktadır.

Selinus

Alanya-Gazipaşa yakınlarındadır. Kentin tarihi M.Ö. 6. yüzyıla kadar uzanmaktadır. Roma İmparatoru Trajanus, Doğu Akdeniz'de Part seferinden dönerken hastalanarak geldiği bu kentte 9 Ağustos 117'de ölmüş ve külleri Roma'ya gönderilmiştir. Yarımadaanın surlarla çevrili tepesinde kentin akropolü vardır. Bir sarnıcın bulunduğu zirve Akdeniz'e egemen bir manzaraya sahiptir. Kentin agorası deniz kenarındadır. Yamaçtaki surların içinde apsizli bir kilise kalıntısı bulunur.

Side

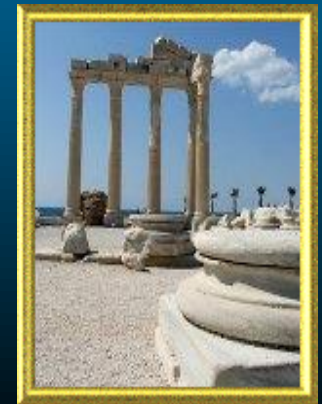
Hem Strabo hem de Arrianos, Side kentinin Batı Anadolu'daki Aeolia'da bulunan Kyme'den göçenler tarafından MÖ 7.yy'da kurulduğunu kaydeder.

Side M.Ö. 6. yüzyılın ilk yarısında Lidyalıların, M.Ö. 547-546'da da Persler'in egemenliğine girmiştir. Pers yönetiminde gelişen kent, M.Ö. 334'de İskender'e teslim olunmuştur. İskender'in ölümünden sonra Antigonos'un (323-304), Ptolemaioslar'ın (301-215), M.Ö. 215'ten sonrada Suriye Krallığı'nın denetimi altına girmiştir.

M.Ö. 2. yüzyılda Ptolemaioslar'ın güçlü savaş ve ticaret filoları sayesinde en parlak dönemini yaşayan kent, bu sürede imar edilip bir bilim ve kültür merkezi haline getirilmiştir.

Başta Athena ve Apollon olmak üzere Afrodit, Ares, Asklepios, Hegeia, Kharitler, Demeter, Dionisos, Hermes gibi birçok tanrıya inanıp tapan Side'liler M.S. 4. yüzyılda hristiyanlaşmaya başlamışlardır. Side, M.S. 5. yüzyılda Pamfilya Metropolisi (Piskoposluk Merkezi) olunca, 5. ve 6. yy'da en parlak devrini yaşamıştır. Bu gelişim 7. 9. yy'lar arasında Arap akınları ile son bulmuştur.

12. yüzyılda Arap coğrafyacısı İdrisi burayı ölü bir kent olarak göstermekte ve 'Yanmış Antalya' olarak tanımlamaktadır. İdrisi'ye göre 1150'ye doğru kent halkı Side'den göç etmiş, 12.yy'da Side tümüyle boşaltılmıştır.

Selge

Antalya-Zerk köyünde bulunan Selge önemli bir Pisidia şehridir.

İlk yerleşim M.Ö. ikinci bin yılın sonunda Dor göçleri sırasında Truva Savaşı'yla bağlantılı olarak meydana gelmiştir. İkinci yerleşim Rhodes'in kolonileştirilmesiyle birlikte M.Ö. 7. yüzyılın başında olmuştur.

Selge, madeni para basan ilk Pisidia şehridir. Selge'de M.Ö. 5. yüzyıldan başlayarak Pers standartlarına uygun ve Aspendos madeni paralarından ayırt edilmesi zor olan gümüş paralar basılmıştır.

Sillyon

Antalya-Serik'deki Sillyon antik devrin en zengin şehirlerinden birisidir.

Arrianos'un Büyük İskender'in seferleri hakkındaki notlarına göre, Perge halkının aksine Sillyon halkı Büyük İskender'e karşı düşmanca davranmış ve askerlerin yanı sıra paralı askerlerden de destek alarak kendilerini iyi müdafaa etmişlerdir. Sillyon'un her açıdan Pers döneminden beri askeri bir üs olduğu görülür, Helenistik, Roma, Bizans ve Selçuklu çağlarından kalan harabeler ve surlar şehrin askeri kimliğini uzun süre koruduğunu göstermektedir.

Stratonikeia

Muğla-Eskihisar'da kurulmuş kent, Antik çağ coğrafyacısı ve gezgini Strabon'a göre, çok güzel yapılarla donatılmıştı.

Yapılan kazılarda ele geçirilen sikkelerden, Stratonikeia sikkelerinin kentin Rodos'tan bağımsızlığını kazandığı M.Ö. 167'den itibaren basılmaya başlandığı ve Gallienus (253-268) zamanına kadar devam ettiği anlaşılmaktadır. Bilinen yapılar, sur duvarı, anıtsal çeşmesi ile birlikte şehir kapısı ve devamında sütunlu cadde, gymnasium, bouleuterion, hamam, tiyatro, tapınak ve su yapısıdır.

Smyrna

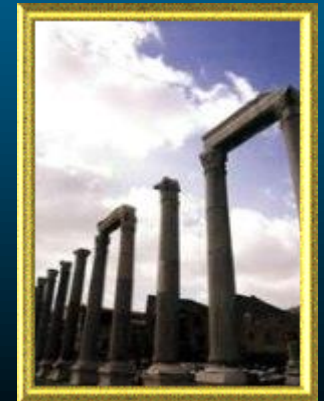
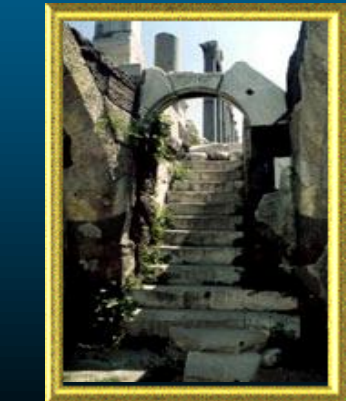
Smyrna kentinin MÖ 3. bin ile 300 tarihleri arasında yerleşim gördüğü bilinmekteyken, yapılan en son kazılarda İzmir'deki yerleşim alanlarının M.Ö. 7000 yıllarına dek uzandığı ortaya çıkarılmıştır.

Buluntular Smyrna'nın özellikle MÖ 7. yüzyıldan başlamak üzere üç yüzyıl boyunca ticari ve siyasi faaliyetin toplandığı bir merkez, bir Devlet Kent olduğunu ortaya çıkarmıştır. Smyrna, MÖ 650-546 tarihleri arasında Aiolis Bölgesi'nin en büyük yerleşmesidir.

Demir Çağı boyunca İzmir evleri, büyüklü küçüklü tek odalı yapılardan oluşmakta idi. Eski İzmir'liler kentlerini M.Ö. 850'lerde kerpiçten yapılmış kalın bir surla korumaya başladılar. Bu tarihten itibaren Eski İzmir'in bir kent devlet kimliği kazanmış olduğu söylenebilir.

Smyrna'nın parlak dönemi M.Ö. 650-545 yılları arasına denk düşer. Yaklaşık yüz yıl süren bu süre, bütün İon uygarlığının en güçlü dönemini oluşturur. Bu dönemde İzmir'in tarımla yetinmeyip Akdeniz ticaretine de ortak olduğunu görmekteyiz.

Parlak dönemin İzmir'deki önemli belirtilerinden biri M.Ö. 650'den beri yazının yaygınlaşmaya başlamasıdır. Tanrıça Athena'ya sunulan armağanların birçoğunda sunu yazıtları bulunmaktadır. Kazılarda ortaya çıkarılan Athena Tapınağı (M.Ö. 640-580), Doğu Helen dünyasının en eski mimarlık eseridir. Bilinen en eski ve en güzel sütun başlıkları şu ana kadar İzmir'de bulunmuştur.

Syedra

Telmessos

Tlos

Alanya yakınlarındaki kentin tarihinin M.Ö. 7. yüzyıla kadar uzandığı sanılmaktadır. Varlığını 13. yüzyıla kadar sürdüren kente, halen ayakta olan anıtsal kapıdan girilmektedir. Kentin çevresi surlarla çevrilidir. Doğal su kaynaklarından beslenen içi sıvalı su sarnıçları antik çağdan günümüze kalan yapılar arasındadır. Kent içindeki bir mağarada kayaya oyulmuş, nişin çevresi freskolarla süslü bölümün dinsel amaçla kullanıldığı saptanmıştır. Mağara, vaftiz mağarası adıyla anılmaktadır. Kentin doğusunda görkemli bir hamam kalıntısı vardır. Hamamın zemininde yer yer mozaik süslemeler görülmektedir.

Fethiye veya antik ismi ile Telmossos kentinin geçmişi filolojik bazı tespitlere göre M.Ö. 3. binlere kadar gitmesine karşın o dönemleri teyid edecek eserlere henüz rastlanmamıştır. Ancak modern kentin güneyindeki kayalıklara oyulmuş mezarlar ile şehrin çeşitli noktalarında yer alan lahit mezarlar antik çağdan günümüze ulaşan en eski kalıntılar olarak değerlendirilmektedir. Kaya mezarlarından en ünlüsü ve en görkemlisi hiç şüphesiz sol antre duvarı üzerindeki yazıta göre Amyntas mezarıdır.

Fethiye-YakaKöyü'nde kurulmuştur. M.Ö. 2. yy'da Tlos'un Lykia Birliği'ne girdiğini biliyoruz. Bizans döneminde de varlığını sürdüren Tlos 19. yüzyıla kadar hayatini sürdürmüş nadir ören yerlerinden biridir. Yaklaşık 500 rakımlı dik yamaçlarla doğal açıdan korunaklı akropol tepesinin çevresi, yer yer sur duvarları ile tahkim edilmiştir. Akropolün kuzeydoğu yönündeki erken döneme ait sur duvarları ile kaya mezarları Likya kültürünün örneklerindedir. Daha çok doğu ve güneydoğu kesimde izlenen sur duvarları ise Roma Döneminde inşa edilmiştir.

Termessos

UNESCO Dünya Mirası Aday Listesi'nde

Antalya-Korkuteli'de kurulan Termessos, Türkiye'nin en iyi korunmuş antik şehirlerindedir.

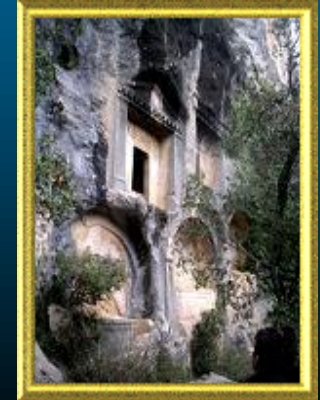
Roma ve Grek kentlerinin aksine Termessos Anadolu'nun içlerinden gelen Solymnler tarafından kurulmuştur.

Yazıtlarda da kendilerini Pamphylia'nın yerli halklarından biri olan Solymnler olarak belirtmektedirler. Dilleri Pisidia'nın bir lehçesi olarak görünmektedir. İlk olarak Bellerophon öyküsünde İliada'da adı geçse de asıl Büyük İskender'in bölgeye gelişiyle tarih sahnesinde görülmektedir.

Muhtemelen Termessos'u zaptedemeyeceğini bildiğinden, İskender şehri kuşatmasına karşın hücumu geçmemiştir fakat bunun yerine kuzeye doğru yürümüş ve öfkesini Sagalassos'dan çıkarmıştır.

İlk refah çağını Hellenistik dönemde, ikincisini ise Roma döneminde yaşamış olan Termessos halkı, Roma Senatosu tarafından Roma halkının dostu ve müttefiki olarak kabul edilmiş ve Termessos'lulara kendi yasalarını kendilerinin yazması hakkı da verilmiştir.

Termessos'un önemli bir özelliği de güney batı ve kuzeyinde bulunan mezarlıklardır. En ilginç olanları kayaya oyulmuş mezarlar ile tapınak biçiminde inşa edilmiş lahit mezarlardır.

Truva

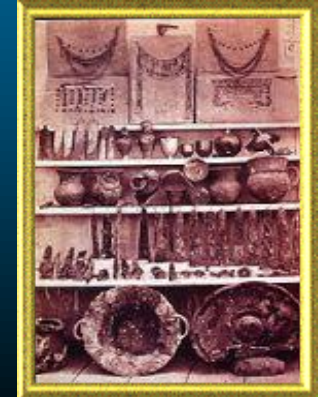
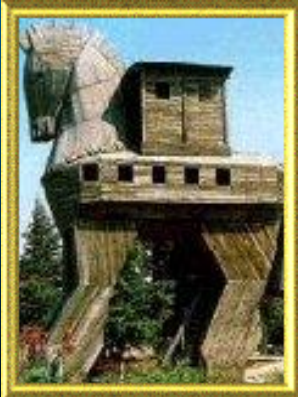
UNESCO Dünya Miras Listesi'nde

Çanakkale'de bulunan Truva, dünyadaki en ünlü antik kentlerden biridir. Truva'da görülen 9 katman, kesintisiz olarak 3000 yıldan fazla bir zamanı göstermekte ve Anadolu, Ege ve Balkanların bulunduğu bu benzersiz coğrafyada yerleşmiş olan uygarlıkları izlememizi sağlamaktadır. Truva'daki en erken yerleşim katı M.Ö. 3000-2500 ile erken Bronz Çağı'na tarihlenmektedir.

Homeros'un "İlyada", "Odissia" ve Vergilius'un Aeneas destanlarında sözü edilen ünlü Troya Savaşı'nın geçtiği kent, Troya 6. ya da 7.katmandadır. MÖ 12. yüzyılda Ege göçlerinin etkisiyle Troya uygarlığında da bazı değişiklikler, özellikle seramik alanında yeni biçimler ortaya çıkmıştır. Troya 8.katman, MÖ 7. yüzyılda kurulmuş bir Yunan kolonisidir. Sonuncu kat olan Troya 9.yerleşmesiye bir Roma kentiydi.

1882 yılında Troya'da bulunan arkeolojik hazineler önce Yunanistan'a kaçırılmıştır. II. Dünya Savaşı'ndan önce Almanya'da olduğu bilinmekte olan hazine daha sonra kayıplara karışmış ve yakın zamana dek hazine hakkında bilgi alınamamıştır. Fakat kısa zaman önce Ruslar bu hazinenin kendilerinde olduğunu açıklamışlardır.

Troyalıların, Sardis kökenli Herakleid hanedanının yerine geçerek Anadolu'yu 505 yıl boyunca, Lidya kralı Candaules (M.Ö. 735-718) dönemine dek yönettikleri bilinmektedir.

Tripolis

Denizli-Buldan'da kurulan Tripolis, Lidya bölgesi içinde, Karya ve Frigya bölgelerine ulaşımı sağlayan, sınır, ticaret ve tarım merkezlerinden biridir. Kuruluş biçimi ve şehircilik anlayışı ile yörenin en zengin kentlerindedir. Tripolis'in, Lidyalılar zamanında kurulduğu tahmin edilmektedir.

Kentin kalıntıları üslup yönünden Roma ve Bizans Dönemi karakteri taşımaktadır. Anıtsal yapıların en iyi örnekleri MS. 1., 2. ve 3. yüzyıllarda yapılmıştır. Sikkelerinde tanrıça Leto'nun, Letoia Phthia oyunlarının ve Menderes Nehri'nin isimleri vardır.

Tralleis

Aydın il merkezine 1 km. uzaklıkta olan kent, Argoslular ve Tralleis'liler tarafından kurulmuştur. Menderes havzasının verimli toprakları üzerine kurulmuş olan bu kent M.Ö.334'te İskender tarafından alınmasından sonra Hellenistik krallıklar arasında sık sık el değiştirmiştir.

İlkçağda ürettiği deriler ve kırmızı renkli çanak çömlek ile ünlü olan kent, Apollonios ve Tauriskos isimli iki büyük yontu ustasını ve Ayasofya'nın mimarlarından Anthemios'u da yetiştirmiştir. Heykel sanatının dünyaca ünlü iki heykeli olan Farnese Boğazı ve Genç Atlet isimli heykeller de Tralleis'in gün yüzüne çıkan harikalarındandır.

Yazılıkaya

Çorum-Boğazköy antik yerleşmesinin 2 km kuzeydoğusunda M.Ö. 13. yüzyılda yapılmış, iki galeriden oluşan Hitit açık hava tapınağıdır.

Büyük galeriyi duvar gibi çevreleyen kayaların yüzeyine kabartma olarak 63 figür işlenmiştir; bunlardan batı duvarındakiler tanrıları, doğu duvarındakiler ise tanrıçaları canlandırır.

Ayrı bir girişi bulunan Küçük Galeriyi, girişin iki yanında bulunan aslan başlı, insan gövdeli kanatlı cinler korumaktadır.

Zeugma

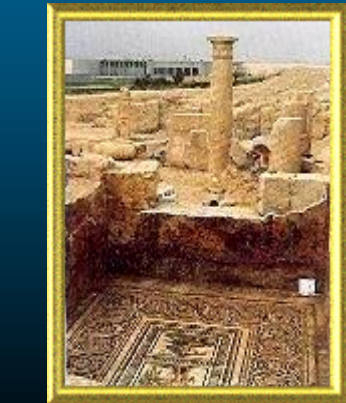
Gaziantep-Nizip'de, M.Ö. 300 civarında Büyük İskender'in generallerinden Selevkos I Nikator tarafından kurulmuş bir antik şehirdir.

Yaklaşık 20 bin dönümlük bir arazi üzerine kurulmuş olan Belkis/Zeugma Antik Kenti, Fırat'ın geçilebilir en sığ yerinde olması, askeri ve ticari bakımdan çok stratejik bir bölgede bulunması nedeniyle tarihin her döneminde önemini korumuştur. 80 bin nüfusu ile döneminin en büyük kentlerinden biri olan Belkis/Zeugma, tarihin değişik dönemlerinde değişik isimlerle anılmıştır.

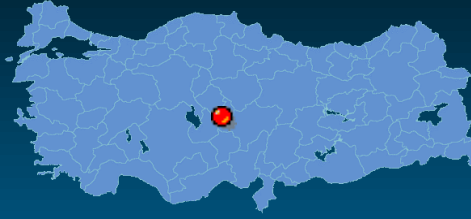
Yapılan kazı çalışmalarında A, B ve C olarak üç bölümde incelenen şehrin villaları ve çarşılarının bulunduğu A ve B bölümleri bugün Birecik Hidroelektrik Baraj gölü altında bulunmaktadır. Henüz kazı yapılmamış C bölümünde ileride bir açık hava müzesi oluşturulması planlanmaktadır.

Antik şehir, Roma döneminden kalan mozaikleri ile dünyaca ünlüdür. Mozaiklerde mitolojik kahramanlar, efsaneler, tanrı ve tanrıçaların başlarından geçen olaylar işlenmiştir.

Zeugma kazılarında 15 mekandan çıkarılan ve yaklaşık 700 m²lik bir alana sahip olan mozaikler, dünyanın en büyük ikinci mozaik müzesi olan Gaziantep'teki yeni Mozaik Müzesinde sergilenmektedir.

Yeraltı Şehirleri

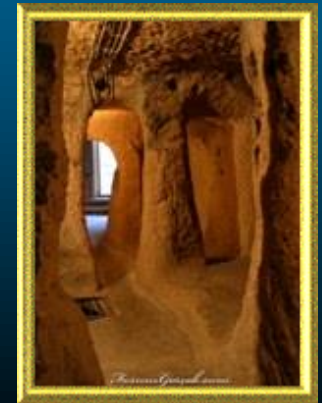

Kapadokya Bölgesi'nde yaklaşık 200 adet yeraltı şehri bulunmaktadır. Yeraltı şehirleri hakkında en eski yazılı kaynak Xenophon'un 'Anabasis' adlı kitabıdır. Bu kitapta Hellenlerin Derinkuyu ve Kaymaklı'da bulunan yeraltı şehirlerinde konakladıklarından bahsedilmektedir. Böylece yeraltı şehirleri en sağlıklı bir şekilde M.Ö. 4. yüzyılın sonuna tarihlenebilmektedir.

Fakat Kapadokya Bölgesi'nde Hitit İmparatorluk Dönemi ve Geç Hitit Dönemi'ne ait kaya kabartmalarının ve yazılı anıtların sıkça bulunması, ayrıca Hitit şehirlerindeki savunma sisteminde 'Potern' adı verilen yeraltı geçitlerine sıkça rastlanması ve ustaca yapılması nedeniyle yeraltı şehirlerinin yapımında ya da genişletilmesinde Hititlerin de rolü olduğu kanısını güçlendirmektedir. Hitit şehirlerinde bulunan gizli tüneller genellikle şehre yapılacak saldırılarda düşmanı pusuya düşürmek ve onları arkadan çevirmek için kullanılırdı.

Yeraltı şehirlerine ait bütün bulgular M.S. 5.-10. yüzyıllar arasına yani Bizans Dönemi'ne aittir. Genellikle sığınma ve dini amaçlı olarak kullanılan yeraltı şehirlerinin sayısı bu dönemde artmıştır.

Önemli yeraltı şehirleri Kaymaklı, Derinkuyu, Mazı, Özlüce, Özkonak, Tatların, Kurugöl ve Gökçetoprak'tır.

Ve sayısız diğeri...

FUNDA KALAYCIOĞLU

AFRODİTİYAS

Kaş - Antalya - Türkiye

Çelebi Grubu